

מעשה פלאים

ב

וידדל עם איז אפאל גווען איין ארענדאר ער איז גווען זייער
 איין ערקליכר יוד אונז איז געסען אין איין דארף ביי איין
 שררה ער האט געהיטן ר' ישראל. דר רענדאר איז גווען ביי
 דעם שררה זייער חשוב. היינט ער האט אן דעם רענדאר גיט
 גיטאן קיין שום זאך ער האט גיט גקופט אויף גיט פאר
 קופט אן דעם רענדאר. ער איז אפ געסען ביי דעם ארון
 אצייט פון עמליכע יאר. ראטעס פאר דעם דארף פלעגט ער צו
 צאלן אונגארע דס הייט פאר געדערן קווארטיל האט ער גצאלט
 פריער. דר ארון איז פון ר' ישראל זייער קאנטענט גווען. אין
 עמליכע יאר ארום טאגט זיך דעם ר' ישראלען איז שטענדיג
 גווארן אין דר ארענדע אונז ער איז גווארן ארעם. עם איז
 גקיסן דס קווארטיל ער האט גיט צו געבן דעם שררה קיין
 געד אונגארע. האט ער געטון דעם שררה אז ער וועט אים
 געבן אינדאלע דאס הייט דס קווארטיל וועט אום גיין וועט
 ער אים באצאלן. דר שררה סתמת ער האט אים זייער ליב
 גהאט האט ער ביי אים גפועלט אז ער וועט געבן ביי אים
 אינדאלע. עם איז גקיסן גאך דעם קווארטיל ער האט ווייטער
 גיט. ער בעט דעם שררה ער זאל אים ווארפן וועט ער
 אים שוין געבן ביט אפאל פאר איין האלב יאר. דר שררה
 איז אז אונדז ברוצה גווארן אז ער זאל געבן ביי אים פאר
 טהאלב יאר. עם איז גקיסן צום האלבן יאר אונז ער האט
 ווייטער גיט צו געבן. נאנט דר שררה צו אים ישראל דו
 ווייט אלץ וואו אז איך טוה גיט קיין שום רענדאר פון אלע
 ביינע רענדארס דס נוס איך טוה דיר. ווייל איך האב דיר
 ליב טוה איך דיר גאך ביין זיץ אפ אין דארף ביי סוף יאר
 אונדז סוף יאר ואלקטו זעהן ביי אפ צו געבן די ראטע פון
 טאגן יאר. גאר דאס האט אז דו וועסט גיט אפ געבן סוף
 יאר זיין גאנץ די ראטע ואלקטו ווייטען אז דו ביט דיין נויט

און וויפיל קינדער דו האסט זענט איר אלע פר פאלען איר
 נעל איר זכרין ווארפן אין איר גרוב ביו איר נעט דארט
 אום שטארבן. און געדענק דס גאנץ גוט און זעה שטארק זיך אז
 דו זאלסט האבן די ראטע פר אנאנץ יאר. דר ר' ישראל
 רענדאר דאקט אים זעהר שיין און גיט פון אים אהיים. ער
 פראכט זיך וויא אז עס נעט דר גאד זיין גוט איר אים איר
 חיי שעה. ער איז אפ געסן דס האלבע יאר אבר דר אימנדליק
 דס אים צו גרייט אז עס איז גקוקן סוף יאר ער קאן אים
 גיט געבן אפילו פר איר קווארטל. דר שררה שיקט אים רופן
 און זאגט אים נוא ווי איז מיין געלד. זאגט ער אז ער דס
 גיט איז דר שררה גווארן אין פלעס. און דס גשאפט מען דס
 גנוק דעם רענדאר און די רענדארקע און זיי האבן גהאט צוויי
 קינדער און מיט דעם דריטן איז זיא גווען מעכערט און מען
 דס זיי מיט אלייטער אראפ גקאנט אין איר גרוב. און מען
 דס גהייסן זיי געבן אלע טאג צו פונט פרום און איר קווארט
 נואכר אוף זעכרן מענטש. דארטן האבן זיין גראדע קינדער
 אוף גיין (התקנא לזל) דר איינפיר איז גווען אז אלע נאכט
 דס גראדע גיין צו דעם גרוב אנכרי אוף שטראזע. מעלען
 די גברים גיין אלע נאכט אקאדע. אז זיין מעלען קוקן צו
 גיין אוף דר שטראזע פלעגן זיין זיך אריין ביין אין גרוב און
 פלעגן ישראל לעבסטו דס ער גענערט יא :

וּבְאִתּוֹ הַבֶּטֶר אין דעם דארף זענן גווען צוויי גברים
 איינער איז גווען אקאדעסניק ער דס בירן
 קינדער גיט גהאט. און איז גווען אקאדעסניק זייער. די גאנצע
 גראמאדע האבן אים ריב גהאט און ער איז גווען זייער רייך
 ער דס גהייסן אינוואן. דר אנדער איז גווען איר גיטער הארציגן
 און איז גווען זייער אשטעכער. אז ריא גאנצע גראמאדע דס
 אים פיינט גהאט ער דס גהייסן לאקאל. דר אינוואן דס ריב
 גהאט אין יודן און דר לאקאל דס פיינט גהאט איידן איר
 גווען אז אינוואן איז גקוקן אוף דר שטראזע און האט געזען
 אז אין די שטראזען איז שוין פינגער. פלעגט ער זיך אריין
 ביין דעם קאפ אין גרוב אריין און פלעגט מיט דעם רענדאר
 רייכן און דס אלץ נאכער. זאלט וס נעט זיין דר סוף

מעשה פלאים

ג

זוה די נעקסט דא זיצן . ענקסט אים דר רענדאר פאר שטייג
 אליין ווס קאן איה קאן . איה נאר זיין אין דרוסן וואלט איה
 זיך גקאנט מפשר עצות געבן . אז איה זאל די נויב אונ קינד
 אונד ארום געבן אבר אז איה לט אין גרוב ווס קאן איה קאן .
 דר איטאן קלענט אים שרייטן . איה האט איין גרוסן גאט
 ער איז אכטער אכטרים ער קאן זיך פון דאגן אונד ארום געבן
 אונד קט אים גוינטשן אונטע נאכט . אונד קט זיך אונד גלייגט
 שראקן . אבר אז דר דאקאטל קלענט קומן . קט ער זיך אונד
 אברין גבולן אין גרוב מיט דעם קאט אונד קט אים גפלקענט .
 ישראל קעבסטו זאגט ער ווא . קט ער אים זין נשיאקטן אונד
 קט אים צו גוינטשן אז ער זאל שון פון דארטן גיט ארום .
 דר נויט איז די רענדארקע דארטן גלענן גווארן אונד קט גהאט
 איין קינד . גאר נויט עס איז גווען אן איין באבע קט דס
 קינד גיט לאנג גלעבט אונד איז דארטן גישטארבן ליגט שון
 דס קינד אונד דארטן . אונד דיא נעקעם עסין דס . אין עמליקע
 וואכן ארום דארף איין קינד פון די צוויי קינד אונד שטאף
 נערן אונד איז אונד גישטארבען אונד ליגט אונד אין גרוב .
 דיא זיך קט אזו גווערט ערד צוויי יאר . גאר דר שררה קט
 איינקאר גשיקט גוואר נערן זיין יעקאנאס צו זיי לעבן אלע .
 קט ער גזעקן אז צוויי קינד זענן טוט גאר ער מיט זיין
 נויב אונד איין קינד לעבן נאך קאט קאט :

זייה מקץ שנתים עס איז גווען סוף צוויי יאר . איז
 דר איטאן גקוקן אונד דר אוסטגרוע
 צום גרוב דר גברי איז גזעסן לעבן גרוב ביז ער קט גזעקן
 אז אין די פאלאצען איז שון שונאקט קט ער אברין גבולען
 דעם קאט אין גרוב אונד זאגט ישראל לעבסטו זאגט ער קאט
 קאט . פרענט ער אונד די רענדארקע זאגט ער זי לעבט אונד .
 גאר דייקט דס אלעבן . זאגט דר איטאן הארף צו איה האב
 גבייגט ביז אהער אז די אליין נעקסט דיר געבן עפעס איין
 געה אז די ואלסט ארום גאר איה זעה דאך אז די שראקסט
 גאר גיט ארום זיך מיט דין נויב . ער בן זאקסטו נויסן אז
 איה האב אפ גמראכט פון אייגערט נעגן איין עצה . גאר גאט
 זאך איה העקשען אז שוין עצה זאל מקוים נערן . פרעקט דר

ישראל ארבעא זאג ביר נוס האסטו ביי טראכט זאגט דר אינוואן
 אז. איך האב דיר גבראכט איין באנקע ברוינפען. און איך
 האב זיך אראפ מיט איין שטריק. זאג די באנקע ברוינפען
 שטיין ביי דיר ביז עס נעמט אום קומן די קאנע אויף דעם
 לאקאשען און אז ער נעמט קומן אויף דר סטראנע נעמט ער
 דיר פרעגין לעבסטו. (נוארום די פרעג הט גמזוט יעדער נכרי
 פרעגן) זאלסטו זאגן ווא. און זאלסט אים פרעגן לאקאש נעמטו
 געבן אביסלע ברוינפען נעמט ער דיר זאגן גיב. זאלסטו אים
 זאגן איך וועל געבן. נאר באופן דו זאלסט אביסלע סטרונקן
 און ביר אפ געבן דס איבערקע. און ווערלוג ער אזוי איין
 שטעקער נעמט ער זיך צו געסן די גאנצע באנקע. און נעמט
 סטרונקען ביז ער נעמט שיפור ווערן און איך וועל שטיין אונטער
 דעם פארקען פון דעם דאך אזוי ער נעמט נאר אונשלאפען נערן
 וועל איך קומן מיט איין שטריק און וועל איך ארום געסן
 און ביי ביר נעמט שטיין איינגישטאנט אפיר מיט דריי סעקר
 און וועל אייך ארייבר פירן אבי איבער דעם שטארעם גרענעץ.
 און פון דארטן נעמט איר זיך צו פארן טייטש אבי איר זאלט
 בלייבן ביי אייער לעבן נעמט אייך נאט העלפן צום לעבן.
וכן היה און אזוי איז גווען. דר אינוואן הט אריין גלאזט די
 באנקע ברוינפען אין גרוב אריין מיט אשטריק. ר'
 ישראל הט זי צו גנוסן און הט זי אנידר גישטעלט ביז לאקאש
 נעמט קומן אין שטליקע נאכט ארום איז אן גקומן די משענע
 אויף לאקאשען ער זאג זיין אויף דר איסטראנע איז ער גקומן
 צו ניין. ער בייגט אריין דעם קאפ און פרעגט ישראל דו
 לעבסט זאגט ער ווא (און דר אינוואן איז ער שוין אום גיגאנגן
 אונטער דעם פארקן הערן און זעקן נוס דא נעמט זיין. און אין
 דר הים שטייט שוין אין שטאל איינגישטאנט איין עגלה מיט
 דריי סעקר שטארקע). פרעגט דר רעגדאר דעם לאקאשען
 שטאפט מען שוין אין די פאלאצן זאגט ער ווא נוס דארפסטו.
 זאגט ר' ישראל צו אים טייטשטו נוס איך וועל דיר זאגן. זאגט
 ער נא. זאגט ער לאקאש סאכר וויקסטו אטרונק ברוינפען
 זאגט ער גיב. זאגט ער ווא איך וועל דיר געבן די גאנצע
 באנקע זאלסטו סטרונקן טייטש דו וויקסט און דס איבערניע זאלסטו

ויר צוריק געבן. דר לאקאש הא אקאש גלאזט דעם שטריק:
אונ ר' ישראל האט אים אן גבולן די באנקע בראנגן אונ ער
האט זי ארוף גנומן. דר לאקאש טראכט שוין נישט אז צו געבן
דיא באנקע צוריק אונ האט אים זיך אריין גלאזט דעם ברוינסן
ביי אונ אונ אונ דעם ארט אנדער גלאזט אונ אונ אונ גבולן שטאפן
טויט שיפור אונ די באנקע שטייט לעבן אים. דר אינוואן האט
ער זעהן אז ער שטאפט שוין אונ דראפעט גאנץ נישט אונ ער
גלאנגט צו צום גרוב אונ האט אקאש גלאזט אים שטריק. אונ
זאגט אים ישראל בונד דוה ארום מיט דעם שטריק אונטער
די הענט אונ אונ נוער דוה ארוף געבן. ר' ישראל האט אונ
גלאזט ער האט אים ארוף געבן אונ לאזט אונ אקאש אריין דעם
שטריק געסט די רעגראנקע אונ בונד זיך אונ ארום אונ זיי
ביידע ציהען זי ארום. דר אינוואן געסט זיי ביידע צו זיך אונ
זיי האבן זיך ארוף געזעט אונ דר ענה. אונ ער האט זיי אונעק
גפירט עטליכע מיט בי אונד דעם שטריק גרענעץ. אונ האט
זיי געבן געלד אונ עטליכע קערבלדיק. אונ האט זיך מיט זיי
אס געזענט אונ ער איז גקוקן ביי טאג אהיים אונ האט ארום
גלאזט די פערד גלייך ווי ער איז נאר גישלאפן אונאנצע נאכט
אין דר היים. דר רעגראן מיט דר רעגראנקע מלחמת גרום
פרייד האבן זיי פאר געסן אז זיי האבן דארטן אין גרוב אונד
גלאזט אים רעגראן קינד. נאר זיי האבן שוין געקוקט נישט גלאזט
טאקן. זיי זענן זיך נויט פון דארטן אונעק גלאזט אונ אונעג.
אונ טההסם האט זיי דר השוית גלאזט:

ויהי בבוקר עס איז גקוקט אין דר פריא די גבולן פון דארף
האבען אן גבולן צו גיין אונ דר פאנשטישנע.
זיין זעהן אז לעבן גרוב ליגט לאקאש שיפור אונ שטאפט
אונ אים האקע באנקע מיט ברוינסן שטייט לעבן אים.
דיא גבולן זענען גלאנגט צום פקיד. אונ נאנען אים דיא זאך.
דר פקיד האט ארום זעהט ער אז ער ליגט האלב טויט. מען
זעהט אים מען בייסט אים מען קאן אים נישט דר נועקן.
דר נייט איז דר שטרה אונ גישטאטן. אונ גלאנגען דר פקיד
אונ האט דעם שטרה גראפאטירט. אז דר סטראז לאקאש ליגט
לעבן דעם גרוב שיפור אין אים האקע באנקע ברוינסן שטייט

מעשה פלאים

לעבן אים : דר שררה גייט אריין אונ זעהט ווי ער איז
טויט שיפור מען רייסט אים אבר טען קאן אים גיט דר
וועקן . דר שררה קאמט אים שראפן ביז ער האט זיך
אום גישלאפן . דר שררה הט גשאפט מען זאל אריין גיין אין
גרוב אונ זעהן ווער דארט איז דא . מען האט געזעהן איז
מיין נישטא גאר איין קליין יונגעל . מען האט דאס יונגעל
ארום גנוקן . דר ווייל איז דר לאקאש אויף גישטאנן . דר
שררה האט גשוקט צו נוף רופן אקע לייט'שע גברים אונ
האט גהייסן נייא טשפטן דעם לאקאשן . דר אינוואן זאגט
לייב שררה ווען עס זאל זיין אויף מיין סאד . וואקט זיך
אים גהייסן דיא הויט אראפ געבן . ה'הבן . טארקן וועקט
אים שטעקן צו דיא סאנעזאנים . אונ איינער וועט קיכן מיט
איין קווארט ברונקען . נעט ער אים אריין לאזן אין מאגזאן
אונ ער זאל זיך צו נעטן אין גאנצן ווס דארטן איז דא .
בקיצור טען הט דעם לאקאשען אפ געבן זיין טשפט . דס
יונגילע שטייט . פרעגט דער שררה דיא גראמאדע
נואט טוט קען מיט דעם יונגעל . רופט זיך איה
אינוואן ליבער שררה . אזויא וויא דיא וויקט גא
איה האב גיט קיין קינד . בעט איה דיק שענק מיר אים
אנועק אונ איה ווער אים אום האווען נעט ער זיין מיין זין .
אונ איה ווער קאנן מיט אים אפ קיסען איין פייגשטשונגע .
אונ ער וועט זיין ביי מיר דר גאנצער בעד הבית . דעם שררה
איז וייער גפעקן . אונ האט אים אפ געבן צו דעם אינוואן .
ער איז גווען פייא אים איין צייט . ער הט ביי אים גפאשעט
פריר קליין גוארג דר גאד הט ער שוץ אן גהוילן צוא פאשען
די אקסען :

וידוי ד'המים . עס איז גקומן אין איין צייט ארום : דס יונגעל
פאשעט די אקסען . אונ האט זיך גראדקט צו
קרוגען מיט איין אנדר בן גברי האט געג אים אום גווארפן
אונ זאגט אים דו ביקט איין יוד (יוד) דס יונגעל קוקט אהיים
אונ זעצט זיך אנדר אין דרוקען אונ ווייגט . דיא טאכט
דיא גברית רופט אים אריין אונ זאגט זינא קום עפען ער ווי
גיט גיין . בקיצור דר פאמער אינוואן איז גקומן אהיים פרעגט

מעשה פלאים

ה

ער אים וואס וויינקסטו. זאגט ער. דער אונ דר נכרי האט אים
גזאגט אז ער איז איין יוד דר אינוואן זאגט אים הער נישט וואס
ער זאגט. דוא ביסט מין קינד אונ איך בין דיין מאטע. אונ
דס איז דיין מאטע. ער איז גנאנגן גען. אין אצויט ארום
צו קריגט ער זיך ווייטער מיט איין פאסטע. ווארקט ער אים
אויף אום דוא ביסט איין יוד איין סימן דוא ביסט גיטקת. דס
יונגער קוקט זיך צו זעהט ער אז ער איז פאקע גיטקת. איז ער
נקיטן אהיים. אונ האט זיך גוט צו וויינט גיט אנדערש זאגט מיר
פאר וואס ביי קיין שום נכרי איז נישט אזוי ווי ביי מיר.
אסע צו היידן פאסט נישט. דר אינוואן האט דר זעהן אז עס
צוקט אים צו זיין שורש. זאגט דר אינוואן צו אים. שא מין
קינד איך וועל דיר זאגן דעם אמת. נאר זאלקט קיינס נישט דר
ציון. אמת דוא ביסט אייד. אונ קוקסט ארום פון יודען.
נאר וואס מיט דיר איז ריא טעשה קאן איך דיר נישט דר צייכן
טחטת דוא ביסט ביי מיר. נאר איך וועל שון זעהן ביי
מראכטן אז דו זאלסט זיין איין יוד. אזוי ווי דיין מאטע מאטע.
אונ איז ארויבר גנאנגן צום שררה אונ זאגט אים אזוי. ליבר
שררה איך האב צו גנומן דאס יונגער. איך האב גסיינט אז
איך וועל פון אים האבן איין פאמאטץ. נאר ווי איך זעה איז
אמת וואס זייט זאגן. האראנוע אנואלף אונ ער קוקט אין וואלד
אריין. אזוי איז דס מען האט אים גזאגט אז ער איז אייד דיקט אים
שון דס אין קאפ. ער פן געם דיר אים צו אונ. ער זאל זיין בייא
דיר איין בייב דינער ער זאל דיר פיצן דיא שטיינער אויף דינע
מלבושים אונ ער וועט קטיר זיין לעבן דיר וועט ער זיך נישט
קרוינ מיט קיינעם. אין איסקר וועט מורא האבן אים צו
זאגן יוד. ביי ער וועט פר געסן ווס מען האט אים גזאגט יוד. דעם
שררה איז דס גסעקן ווס אינוואן האט אים גזאגט אונ האט צו גנומן
ביי אים דס יונגער אונ האט אים גהייסן מאכן לאבערעיע אונ ער
איז גווארן ביי אים זיינס אלייב קנעכט. אונ ער האט אים
אפ גגעבן זיין עוכרא צו פיצן די שטיינער אויף אלע מלבושים
דע נאכט אז אין דר פריא זאלן זיי שיין זיין גפוצט. בשעת
אז דס יונגער דס קנעכטיג איז אנוועק גנאנגן פון אינוואן.

האט

ה

קט ער גיט נאך אן גאנג. דו זיי אין דאך ביז איך וועל
 דיר הייסן קוקן צו גיין וועט זיין רעכט. דס קנעכטיר איז
 אנוועס גווען אין דאך איין גאנץ יאר. דר אנוואן
 זאגט צו אים היינט און דר נאכט זאגט דעם שטח
 גאנץ פונעם זאכן. אונזער וועט זיך שוין זיין גאנץ
 זאגט קוקן צו קיר. וועט שוין רעכט זיין:
 בוך הנה און איז גווען. עס איז נאכט דא נאכט דאס
 יונגער דער זיב קנעכט האט דעם שטח אים
 גאנץ דא שטח און אלע סטעטן. אונזער שטח
 האט זיך גלייבט שלאפן ער האט גאנץ אלע זיין זאכן
 אונזער אייגער נאכט אונזער האט זיך אנדער גלייבט און זיין מיל
 נוס לעבן זיין בעט איז גישטאטן. אונזער האט נאכט איז
 ער אנוועס גאנץ צו איינאנן. ביי דעם איינאנן איז שוין גווען
 גישטאטן די פיר גלייבט פון תחלת חלקה ווי דס יונגער איז
 נאכט צו גיין. האט ער אים ארום געפאסט און דעם וואגן. אונז
 איז מיט אים אנוועס און אייגער דר גרעניץ אונזער האט אים דר
 צייט אז ער האט זיין פאטער אונזער און ארום געגאנגען פון
 דעם גרוב אונזער האט זיך דעם גרעניץ ארייגער געפאסט. אז ער האט
 אים דעם גרעניץ ארייגער געפאסט. האט ער אים צו געפאסט צו איין
 שטעטל. אונזער זאגט אים און אז דו זאגסט אריין גיין צווא
 איין וועט. אונזער זאגט אים זאגן אז דו זאגסט אונזער און
 בין געקומען. אונזער נאכט צוויי קעגנליך מען זאל דיר קאפ
 יונגער קליידער אונזער מען זאל דיר אנוועס זיין ווייטער. ביי אונז
 מען האט אים געקוקט פון שטאט צו שטאט ביז ער איז און
 נאכט ביין זאגט. צו הרב חזקיהו מיכאל זלמן. דער
 צדיק האט דס יונגער דר זעקן. איז ער אים ווער געפאלן. אונז
 האט אים און געבן צו איין סטער. דר סטער האט אונזער
 מיט אים צו לעבן. ער האט געלעבט און דר יאר ער
 איז געווארן איין גאנץ נוס די שטאט האט מיט אים געלעבט.
 דס יונגער איז חשב גווען ביי דעם רבי ר' מיכאל זלמן אז
 נוס דס שטאט און פון אונזער. ער האט פון זיין וועג
 צו געלעבט סטער חזקיהו זלמן. עס האט אים געקוקט
 און די סטער. ער איז אונזער געווארן דר יאר ער האט

מעשה פלאים

ו

עון ווערן בר מצוה: דענצטאל איז ער שוין קליינער געווען אין
ש"ס בבלי. ירושלמי. ספרא ספרי. תוספתא. מדרש. רב
רבי הקדוש הט גמאכט איין גרוסע סעודה. און דס ווינגל הט
גזאגט אהינדוק עס הט גבראכן מוחות. ער האט אבר גאט
גראקט לערנן אזו אלערנעקע נוס ער מוז האבן איין רבי.
הט אים דר הייליג צדיק גשוקט קיין בראד. און קען הט גבראכט
איין בלינד איין גרוסן חרף. און הט מיט אים גאט גלעריקט
איין יאר. אז ער איז אלט גווארן פופצעהן יאר הט דר הייליג
צדיק אן גהאבן אלעין מיט אים צו לערנן (חכמת אמת) דאס
הייסט בקבה ספרים ווייך זיין מוח איז געווען זעהר גרוס. הט
ער די חכמה משיג געווען ווי איינער פון די אלטע מקובלים.
הט דר צדיק מיט אים עוסק געווען צוויי יאר אין בקבה. אז
ער איז שוין אלט גווארן זיבצעהן יאר. הט אים דר רבי אריין
גרופן און זאגט אזו. דו ביסט שוין זיבצעהן יאר און דיא
משנה זאגט. בן שמונה עשרה לחופה. איין גאון ביסטו אין
גולה און נסתר. גאר אזו ווי דו האסט אציט יארן געעסן
מריפות. ע"כ דארפסטו דס יאר פראווייז גלות. דו זאקסט גיין
אגאנץ יאר. ווי דו וועסט טאגן. זאקסטו גיט געבטיגן. און ווי
דו וועסט געבטיגן זאקסטו גיט טאגן. דעם ברור הט זיך בונדאי
גיט גרוסט אנוועק פון דעם צדיק. און ווידר ער ווייסט גאר גיט
ווי צו גיין. ער איז קיין מאד גיט גסארן. און בלי שפן גיין צו
פוס. גאר נוס זאל ער טאג אז דר רבי הייסט אזו. און איין
טאג הט דר רבי גמאכט איין סעודה. און האט צו נוף גרופן
אלע פאר געקסטע מענשן. און דר בחור הט גזאגט תורה
און גולה און גסתר. דר צדיק הט זיך סתיה געווען אז ער
הט מעטיר געווען פון אזו איינגלישקט. דר בחור האט
זיך מיט אלע אפ געגיגט. און דר רבי הט אים אום גקלייד
און הט אים גמאכט בלי גולה. און הט זיך אגהאבן מיט אים
געגיגן. און זאגט אים אן. אז ער וועט ארום גיין פון שטאט
יאר ער גיין קיין מנח זייט דס גאנצע יאר ווס ער וועט גיין
יאר ער אלץ גיין קיין מנח זייט און ווי ער וועט טאגן יאר
ער גיט געבטיגן. דעם גאנצן טעג פון אגאנץ יאר. זאל ער
גיט ווייזן זיך אז ער קאן עפנים לערנן. גאר דס זאקסטו האבן

דעם

דעם סימן אז עס איז אום גמאנגן שון דס יאר . אז דו נעקסט
קוקן אין איין ארט אריין און מען וועט דיר בעסן אז דוא
זאקסט דארטן בלייבן . און אפשר וועט מען דיר דארטן ווערן
געבן אנויב . זאקסטו צו שטיין און דארטן בלייבן . און דאס
אן גשריבן איין קוויטל . און דאס אים אריין גלייבט איין זכרפה
פון די ציצית און דאס אים אלזין פאר גייט . און דאס אים אן
גמאנט . אז דארטן ווי דו נעקסט דתונה האבן זאקסטו קודם
דחופה געבן גענעם רב . און דאס אונטער פירערס . און זאלן
אוף מרענן די פנסה און איינער ליענן דס קוויטל . און געניגט
זיך שון מיט אים אפ . און דר הייליגער צדיק האט אים מיט
קענישן ארום פרייט ביז אין דר פראם און דאס אים גבענשט .
און ער איז אונזע גמאנגן זיין וועג . און דר צדיק מיט די מענישן
האבן זיך אויפגעקערט אין שטאט אריין . דר בחור איז גמאנגן איינער
דעם וועג . און דאס זייער גוט גוויינט און פלעגט אלע טאג
זאגן . ער האט ווייל ער איז אצייט גווען צווישן גברים און דאס
גנעסן פרייפוט . ער איז אזוי גמאנגן ווי דר צדיק דאס אים אן
גמאנט . און וויא ער דאס גמאנט האט ער גיט געקטיגט . דעם
גמאנט וועג דאס ער זיך גיט גווען אז ער קאן עפס לערנן נאר ווי
איין פראקטער מענטש . און אזוי איז ער גמאנגן איין גאנץ יאר :
ווי דאס לשמינה עשרה שנה אז עס איז גקוקט די צייט אז ער
דאס גמאנט ווערן שון אכצעהן יאר . אין די צייט איז
גווען אום ווינטער איז ער אן גקוקט אין איין דארף און דר
נאכט וואס דארטן איז גוועסן איין רעגדאר אריינער און איין
ערליכער יוד . און דאס גהאט שיינע קינדער וועלכע זיי האבן גמאנט
לערנן און זענן גוועסן און האבן גלעדיגט טאג און נאכט . דר
בחור איז אריין גקוקט אין דר קרעמלשקע געבעדע זעהר פאר פרוי .
עס איז אבד גווען אפולע קרעמלשקע מיט גברים זאגט דר
רעגדאר יונגער מאן געה זיי מילך און דעם אונטערשטן טויטאר
איז דארטן דא איין שטובל דארטן זיצן מיינע קינדער און לערנן .
און דארטן איז גאנץ נאכט וועקטו זיך דארטן אפ רוען און
גוט אום ווארעקן . דר בחור איז גמאנגן אין שטיבל אריין ער
קוקט אריין זעהט ער אז עס איז זעהר שייין און ווארעם .
אשאפע מיט קפרים שטייט . און צוויי יונגע לייט זיצן און

מעשה פלאים

ז

לערנן זעהר נשטאק זיי האבן גאר ניט איין גזעקן ווי ער איז
 אריין געגאנגן . ער האט זיך געזעט לעבן דעם רבי . ער האט
 זיך גאר קסחיה געען . און ווייל ער איז געווען זעהר בירד האט
 ער זיך אויף דר באנק צוגלייגט . ווי ער ליגט איז הערשט ער
 ווי זיי זענען זיך ספלייט אין אשמיסקי נכרא . אבר זיי האבן
 ביידע ניט . האט ער זיך שוין ניט געקאנט איין טאקטן . און
 זאגט אזי געוואנד ווס רעט איר . איר זענט אראפ געקראכן פון
 דעם אמתן פשט . דרייבט קאנט איר ניט . זיי האבן דר הערשט
 איז ביי זיי אין הארצן געווען איין געקעמט אפוס גייער זאגט אז
 זיי האבן ניט . זיי גיבן אים שלום . און זאגן אים אנדעבא זאג
 דו דעם פשט . ער האט זיי געזאגט האבן זיי סודה געווען אז דר
 אמת איז אזוי . עס איז געקומען דיא צייט פון וועקשירע איז
 אריין געקומען דר משרת רופן זיי עסן . האבן זיי דעם ברוח אויף
 גרופן עסן קען האט אים כבד געווען מיט אפרונק ברוינען .
 די יונגע לייט האבן זיך מיטשט געווען און זאגן דעם פאטער אז
 ווי דר ברוח איז געבליב אפ גריסן און עס איז היינט ווינער .
 מאכט וואלט קען אים איין געזען אז ער זאל לערנן מיט
 אונז קצין ברוינע . בארף ער לערנן אין שטאט און זאל
 געבן לעבן אין כחכות ביי דעם קלער . זאג אים צו עטליכע
 קערפליך . און אז ער וועט לערנן מיט אים צוויי שעה אין
 טאג איז בעסער וויא דר מלמד וועט מיט אים לערנן אגאנצן
 טאג . דעם פאטער איז דיא זאך זעהר געען . ער בעט דעם
 ברוח און רעט אים איין . בארפסטו זיך שטעפן אויף דר וועלט
 און אום ווינער . בלייב ביי מיר וועסטו לערנן מיט מין קינד .
 און אויך וועל דיר ערליך בצאלן . דר ברוח האט זיך דר סאנט
 אז דר רבי האט אים געזאגט דארטן וויא קען וועט אים בעסן
 זאל ער בלייבן . דרום איז ער מרוצה געווארן ער זאל לערנן
 מיט דעם קליינע יונגל . דר פאטער איז אין דר פריא אין שטאט
 אריין און האט דעם קלער געשענקט עמים און האט דס יונגל אפ
 געקוקט אהיים און ער האט מיט אים אנגעהויבן צו לערנן . די יונגע
 לייט האבן דר הערשט ווי אזוי ער לערנט מיט דעם יונגל . האבן
 זיין געוואלט . אויף דר אנדערע נאכט זיצט דר ברוח בייא דעם
 אויבן און ווארפט זיך . און דיא יונגע לייט האבן זיך געזעט

לערנן

לערנן פוסק . יורה דעה אדר ש"ף . און ער הערשט אוסן ווייניג
ווי ניי לערנן . וויא זענן נקוטן אוף ציין אורט און האבן זיך
פר האקט און מחמת ניי האבן שיעורט געקענט דעם פשט
אין זיי קשה גווארן געווען (זח אומר בפה וזה אומר בפה) דר
זאגט אז און דר ענפערט אז און עס אין פארט נישט גוט .
און ער הערשט אלץ . ער קאן נישט אוס ביידן . און זאגט צו
זיי אין פלאנעט איר אבר נאר מיאוס . דר פשט אין אז און
אז . די האבן דר הערשט וואס ער זאגט זיי . האבן וויא אים
געשטן אדרבא זאג דא וויא אז און דער פשט . ער אין
אפילו נישט צו גאנצען צום מיש . און האט וויא אוסווייניג
גזאמט . וויא האבען דער הערשט . אז ער אין און פוסק
און קלאר . האבן וויא אים צו דער וועטשירע נאך שענער
קבר גווען ווארום וויא האבן פאר שטאנען אז ער קאן
אסאך בעסער לערנן פון זיי . און זיי וויסן נאך נאר נישט ווס לערנן
בטייט . זיי זאגן דעם פאטער שטיקדחיים דו זאלסט וויסן אז
ער קאן אסאך בעסער לערנן פון אונז . ער אין קלאר אין פוסק
אוסווייניג . לבן זאלסטו ביי דר וועטשירע מיט אים ביידן אז
ער זאל מיט אונז לערנן בתורת חבר און דר פאר וועסטו
אים געבן דרייסיג קערבליך . און אונזער קליין ברודערל וועסטו
אפ פירען אין שטאט אריין . אז און גווען דר רונדאר הט
ביי דר וועטשירע אן גווען צו ביידן מיט דעם בחור . און
זאגט אז נאט הט מיר צו נשיקט אז אונזען סאן נוס קאן
מיט מיינע קינדער לערנן בתורת חבר . אז פאר דיר און גלייכר
דו זאלסט בלייבן ביי מיר . דו וועסט בלייבן ביי לערנן .
און מיינע קינדער וועט און זיין אמונה . און דר פאר גיב
איר דיר דרייסיג קערבליך ביי אים דעם סוף זמן . און עסן
און טרונקן אוף דעם שענקסטן אוסן מיט ציין שיינע קאפאטע
אז עס זאל זיין שוין פאר מיר מיט מיינע קינדער . דר בחור
הערשט דס . ער אין מרוצה גווארן דר צו און קען הט אים
תיקף אן נסאן שיינע קליידר . און זיי לערנן שוין אין איינעם
בתורת חבר . און דס קליינע יונגעל הט דר פאטער אפ נפירט
אין שטאט אריין צו דעם אייניגעם סלמד . אז דר בחור הט
אן גווען מיט זיי צו לערנן האבן זיי קלאר ארום גווען

אז ביו שדער האבן זיי גאר נישט געוויסט וואס לערנן מיינט. ער
 האט נישט איהם געפונען דיא אונזערע מיט דעם שולד. זייא געקן
 צום פאטער און דאנקן דעם פאטער פאר וואס ער האט זיי געגעבן
 אזוי אהער. זיי האבן אפ געלערנט די גאנצע וואך. עס איז
 נישט פרייטאג נאך האלבען טאג. זענען די יונגע לייט געפארן אין
 כרמץ אין שטאט צוריק זיי האבן דעם בחור איהם געפונען ער
 זאל מיט זיי פארן אהער ער האט נישט געוואלט. איהם דעם
 אנדערן פרייטאג זענען זייא איהם געפארן אין שטאט צוריק
 פארענט ער די יונג לייט אייער רב פון שטאט קאן עפס
 לערנען. זאגן זיי סתם אז ער איז איין רב קאן ער בונדא
 לערנען. זאגט ער איהם וועל סאכן איין פרוי. און האט געזאגט
 דעם יורה דעה און האט מיט זיי געלערנט די וואך. און האט
 געווען איין כהונה דס הייבט איין דר ווער פון איין שטעלע
 ש"ק איהם דעם אנדערן. און דס זאגט איהם ווייזען דעם רב.
 גאר ער וועט איהם בונדא ענטפערן אזוי אהער. זאגט איהם
 אים אז אפ פארענט. וועט ער איהם אזוי ענטפערן זאגט איהם
 אים אז אפ פארענט. און אז ער וועט שוין קיין אנדערן היירא
 נישט האבן. זאגט איהם אים זאגן דעם היירא אזוי. און האט
 זיי גוט קלאר געמאכט אז זיי זאלן נישט גלייבן אין מיטן שטיין.
נישטען מכפר קעיר אזוי איז געווען זיי זענען אנטעק געפארן
 אין שטאט צוריק אין כרמץ און זענען
 צוריק געקומען צום רב רב האט דר זעהן די יונגע לייט האט
 ער זיי געזאגט זיין צו געבן. איינס סתם זיייער פאטער איז
 אגרוסר נגיד. צווייטענס זיי זענען אליין שיינע יונגע לייט. ווערמ
 זיי זייערע און לערנען (יוסם וליקח) טאג און נאכט. דר רב האט
 זיי מכפר געווען מיט משה און פאר בייסן. דר נאך זאגן
 די יונגע לייט צום רב. רבי מיד האבן איהם ענטפערט צו פארענט
 אין יורה דעה זאגט ער פארענט קונטרס. זיי האבן אים
 געווען און האבן אים געלערנט די (כהונה) דעם ווער אנהער.
 ער האט מער געווען אין דר נאך און ענטפערט זיי אהער אז
 ווי דר בחור האט אין דר היים געזאגט. האבן זיי אים אפ
 געלערנט. האט ער זיך געמושעט. און האט אנדערש פאר ענטפערט.
 האבן זיי אים ווייטער אפ געלערנט. ער האט שוין קיין אנדערן

תירוצ' נים גהאט. זאגט דר רבי אפער דעם איר עפנים איר
 תירוצ'. זאגן זיי אונז באכט זיך אז אזוי איז דר פשט אונז
 האבן אים גאט. דר רב דעם דר הערמ דעם תירוצ'. זאגט
 ער זיי קינדליך איך קאן איך גאנץ גוט. איך פר שטייט אז
 די קלייט איז נים אייער. אונז דר תירוצ' איז בונדא נים אייער
 לבן בעט איך איך איר זאגט מיר זאגן נועמסעם שלך איז
 דרוזן אזוי צו פרעגן אונז אזוי צו פר ענפערן אונז ווער איז דר
 מענטש. זיי האבן אים נים געזאגט זאגן מלכות זיי האבן פר
 אים מורא גהאט טאמער נעמט ער זיך ביזנערן. דר רב דעם
 אוף זיי גיזר גנוען בגיורת הרב זיי האבן אים גמוזט זאגן.
 האבן זיי אים דר צייקט אז עס איז צו זיי נקמן איין ארויפער
 בחור. אונז זיי האבן אין אים דר שפעקט אז ער קאן גוט
 לערנן האבן זיי אים פר האקטען ביי זיך אז ער זאל לערנן
 מיט זיי בתורת חבר. דעם ער אונז אום גלעדיקט ווי אזוי צו
 פרעגן. אונז נים צו ענפערין אונז ווי אזוי דר אפטר פשט
 איז. אז דר רב דעם דר הערמ דעם ער זיי געפן אז
 איבער אכט טאג פרייטאג זאלן זיי אים פרעגן אין שטאט
 אריין. ער וויל מיט אים איבער ריידן אין תרומות ומעשרות
 נועקס עס איז אים קשה אונז ער דעם נים מיט קיינעם די
 זאך איבער צו ריידן. אונז וועלדעג ער פר שטייט איז ער איין
 שטארקער תריף ופיקי. נעמט ער מיט אים די זאך ריידן. די
 יונגע לייט האבן אים צו גאט אז זיי זאלן אים פרעגן אין
 שטאט אריין. די יונגע לייט זענן גקומן אהיים פון כרתין. זיי
 האבן אים דר צייקט אז ער דעם אקאראט גענערט אזוי ווי
 ער דעם גאט. אונז דר נאך האבן זיי אים גאט זייער תירוצ'
 איז אים זייער גפעלן. אונז ער דעם אוף אונז גיזר גנוען
 בגיורת הרב אז מיר זאלן אים זאגן (מי הוא זה ואי זה
 הוא) ווער איז דר מענטש נים דעם אזוי אכט אזוי צו פרעגן
 אונז אזוי צו ענפערן. האבן מיר גמוזט זאגן. דעם ער געפן
 אז איר זאגט אנדערש נים טאן נאר איר זאגט פרייטיג קומן
 מיט אונז צו קארן אין שטאט אריין. ער וויל מיט איך
 איבער ריידן אין לערנן נועקס ער קאן מיט אנדערען דיא
 הקדמא גיט ריידן. ענפערט דר בחור איך וועל אים צו ליב

מעשה פראים

ט

קאן און ווער אייה פרייטיג פארן . עס איז נקטן פרייטאג
זאגן די יונגע לייט צום פאטער אזוי ווי דר רב האט געזאגט אז
מיר זאלן פֿרעגן דעם בחור צו אים . און דר צייקן אים אז דס
וועט גיין גוט פֿאר אים . אל פֿון וועגן
מיר און פֿאר אים אים פֿאר דערן וועט דאסן וועט זיין .
דאן זאגט אונז הייבן איין שפאנן די גרוסע נאמשיאנקע מיט
דריי פֿערד אזוי ווי אונז שטייט אן . דר רעגראד האט פֿארד
נשאפט מען זאל שפאנען די נאמשיאנקע מיט דריי פֿערד און
זענען אונזע גפארן . זיי זענען נקטן אין שטאט אריין זענען זיי
פֿאר פֿארן גלייך צום רב . דר רב גיט אים שווער און רעט
מיט אים זינען שאלות וועט ער האט געהאט צו ריידן . דר פֿאר
געפֿערט אים געדער זאך און נויט אים אום פֿון קפֿרים אז דר
אָקט איז אזוי :

ווישט דער רב פֿומשה'לם דר רב איז גיבליבן זיצן . ער
ווינדערט זיך ווי האט זיך גנוסן
צו אַסענמ'ש אזא מוח . און אזא קלארן שכל דער נויט גייט
דר בחור צו צו דר שאפע פֿון קפֿרים און דר זעהט בקצה
קפֿרים . פֿרעגט ער דעם רב . איר האט עפֿים איין ידיעה אין
בקצה קפֿרים זאגט ער אפֿיקר . ער טוט אים אין דעם ספר
וואס ער האט ארום גנומען פֿון דר שאפע אפֿרעג אזאך ער
זאגט אפֿר גיט אָמט . האט דר בחור אים גזאגט האט ער
גנויט אין דעם לערנן פֿון בקצה אזוי ווי אנדערס מקובל דר
רב קוקט אים אן . ווי האט זיך גנוסן צו איין טענטישן אזא
קאפֿ אין נגדה און אין גסתר . די יונגע לייט זיצן און הערן
וויא דר ברור איסקראנעט זיך סייא אין נגדה סייא אין
גסתר . (בין פֿה ובין פֿה) ווי זיי ריידן אזוי . איז דר
רב ארום גלאנגן פֿון דר סאלע אין איין קאמנאט אריין
און האט זיך גיט פֿיר גזאמט און איז אריין נקטן . דר רב
אזוי איז און גמען איין גביר . און האט מירן גיט געהאט
נאר איין בת יחידה . און ניי איז גווען איין שווער פֿארשון .
און אנטקענעט . ווי זיי זיצן קוקט אריין צו גיין די בת
יחידה אום גצירט מיט אלע פֿכשיטים און פֿראגט אריין
מ'שקט מיט פֿר בייסן . די יונגע לייט איז משה גווארן .

ווי קוקט דס אז אבתולה זאל זיך אים ציין איידער מען פר
ווקט צאלענט. זיי האבן צו נישטוין. אונ זענן אהיים
גפארן. דיא וונגע דייט דר ציין דעם פאטער דיא גאנצע
מעשה ווי אזו ער איז איין גאון אין נגלה איה אין נסתר.
אונ זאגן דעם פאטער אונז גפעלט אז דס ווס די בתולה דעם
רבס הט זיך אזו פרי אום נצירם. איז גיט אנדערש דר רב
ווי אים. בנודאי נעמן פר איין איידעם. על פן איז אונזער
בעה. אזו וויא מיר האבן איין שוועסטער אין דיא אייניגע
יארען וואס דעם רבס בתולה. אין דיא קאנסט אים געבן
גדן אזו ווי דר רב. על פן זאל מען שבתות צו גאכט
מיט אים בייך. אונ מען זאל דס שוועסטער איה שוין
אום ציידן. אונ מען זאל זעהן מיט אים שרייבן הנאים.
אונ דעם אנדערן שבת זאל זיין פאר שפיר. ברי דר רב
זאל גאר גיט וויסן. אונ עס זאל נוערן פידעלינג אבתולה.
דר פאטער הט דס דר הערט. זאגט ער איר זענט גרעכט
דר רב מיינט בנודאי דס דאזיגע. ער ווי אים פאר איין
איידעם. אונ מען בארף דס כאבן ברי ער זאל זיין אטיער
שוואגער. נעט איר אין איינס ויצו אין לערנן נעט דס
זיין ביי מיר זייער טאטער אז איר נעט אקע באבן לערנן.
דר שבת איז גנוען ביי זיי גרעכענט איין יאר. דר שבת
גייט אונעק מען הט גטאכט איין מאקע אונ מען דאט זיך
געצט אקע פרוקען. אונ דס שוועסטערע הט מען גאנץ
שוין אום גיסקרונעם. זאגט דר פאטער הארף גאר צו בייין
קינד ווייכט וואס איה נוער דיר זאגן. איה וויל אז דו
זאלסט זיין מיין איידעם. אין דיא קינד איין שוואגער ברי
איר זאלט ויצו אין איינס אין לערנן. אונ גדן אונ סדבולשים
איז בייין בנגעה גיט וויפיר דו נועסט זאגן גיב איה דיר.
אונ נעה די בתולה אז זיא איז איין יפיפה. אונ נועסט דיר
זיין שון איה איין ארט. אונ נועסט פר שפארן שון אנדערע
זאכן צו טראכטן. דער ברוי דר מאנט זיך אין דעם רעכט
ווארט. אז דארט ווי מען נעט אים בעטן פר איין איידעם
זאל ער נועלן. ענדערט דר ברוי (אם מר) וצא הדבר יומר
בדי מדב) קן טפטם היינט גאט אזו קאז זיין מיט סזל טוב.

מעשה פלאים

זי האבן געזען זיך דא הענט אונט מען האט גיבראכן וויס
 געסעס אונט גשריבן הנאים . אונט סענטישן נוס זענען געווען
 גאנץ אין דארף האבן זיך געחטקט אונט אונט דעם אנדערע
 שבת זאל זיין פאר שפיר . קאן מען אליין פאר שטיין וואס
 איין שטח עס איז געווען אונט דר גאנצער פאקעקע .
 זינטאט אין דר פריא דר רענדאר איז געפארן גיט אין דר שטאט
 ווי דר רב איז נאר אין איין אנדער שטאט אונט האט
 אן געזען אין קלייט אנדערס גוטן וועגן דר בכה אונט
 וועגן דעם חתן . אונט מען האט אן געזען שניידערס .
 שוועטערס . סארטנערס . אונט דר האבן נוס מען דארף
 צו איין חתונה . אונט מען האט געטריבענעס אנדערס . בכדי
 אז עס זאל זיין אונט שבת גרייט . פרייטיג ביי טאג שיקט
 דר רענדאר צווישן זיינע רענדארס . אונט מען האט געבראכט
 מיידלעך צו דר בלה אונט דעם פאר שפיר . אונט אין דר שטאט
 ווי דר רב איז געווען ווייזט מען קיין שום זאך גיט נוס דא טוט
 זיך . שבת איז געווען דאס אונט רופן . אונט דר פאר שפיר
 מיט גרויס אונט צוג . אונט מיט פיר פרייד . דינסטיג שיקט
 דר איירענדאר אריין פירען גאנץ דעם רב אונט גרייט אונט גאנץ
 אלע (קירא מרתא) פאר געשטעטע סענטישן . זי זאלן קיין
 אונט דעם חתן קאל . דר רב האט דר הערט אז דר בחור איז
 גיבראכן ביי דעם רענדאר פאר איין איידעם . האט ער מיט דר
 רעביצען מיט דר בת יחידה אן געזען צו חלשען אז מען
 האט זיין קאס דר מינסערט . גאנץ . האבן געזען אז די
 וועג מיט האבן זי דס אפ געזען . דר ווייז איז ער דאך איין
 רב . ער האט מיט געזען דס ווייב מיט דר בת יחידה . אונט
 זענען געפארן אין דארף אריין . ווי דר רב איז געווען גאנץ
 צום רענדאר . גלויבט מיר אז איר זאלט ביי מיר צו געבן מיין
 גאנץ רייכקייט . וואלט איר זיין אזא שונא גיט געווען ווי דר
 פאר וואס איר האט ביי מיר צו געזען דעם חתן . דר רענדאר
 שווייגט . און אין הארץ איז אים גרויס פרייד . אז ער האט
 אזא בלי דר טאפט . אונט דר רב איז אונט זיך אליין ברענגן פאר
 נוס האט ער דעם שיקל גיט געזען . אז ער זאל אים געווען געטן
 אונט שבת צו זיך וואלט ער זיך געווען גיבראכן מיט אים הנאים .

גאר עס איז שוין פאר פאלן . ער פל פנים מען קען אהן גהווען
 צו פראווען דעם חתן קאר . זעצט זיך אנדער דר רב אין דא
 דייגים . דר חתן הייבט אן זאגן איין דרשה . אז עס האט גיבראכן
 מוחות . די ריינים זענען גיבראכן פאר דולט . זיי האבן שוין נישט
 גוויסט ווס ער זאגט . גאר דר רב האט געהאלטן מוח . ער
 האט אזויא אנוועק גזאגט איין ערה אפאר געה . דר רב
 מיט דעם ווייב מיט דר בת יחידה וויא גייען אום פון דא
 מוחות . מען האט אפ גפראוועט דעם חתןמאד פריידיק מיט
 דר מאינקע . אין דר פרא מען פראוועט ווייטער אפערירט איה
 דעם העכסטן אופן . זייער צוויי האט מען גמאכט דעם באדעקנס .
 דר האט איין דר רב גיגאנגן צום חתן האט דר חתן אנגעהווען
 צו זאגן מקבלה מעגן התורה אז עס האט אים גפראמט דם פנים
 ווי פיער . ער האט אזוי צריין גרעט אז דר רב האט שוין נישט
 פארשטאנן . ווס ער זאגט מיין תורה ווערט דעם רב מיין
 לעקר אין הארצן . אין קורצן מען האט זיי גפירט צו דר חופה
 איז ערשט דר עולם פריידיק גווארן גאר אוף איין אנדר אופן .
 מען האט אפ גפראוועט די סעודה עס איז גקומן צו דר דרשה
 גישאנק דר חתן האט גזאגט זייער אנוועק דרשה . פקיצור מען
 האט גפירט חתן פלה ביי זייען דר חתן האט זיך אנגעהווען אום
 טוען האט ער זיך דר מאנט אז דר רבי הצדיק האט אים
 צווייגענייט אין דר פנסה איין קוויטלי אום האט אים אנגיאגט
 אז ער זאל פאר דר חופה דם ארום געסן . אום ער האט גאר
 פאר געסן . ער פל פנים דר חתן טוט זיך איבערנייעס אן אום
 איז תיכף צריין גיגאנגן . דר פאטו מיט דר משפחה האבן דם
 דר זעהן זענען זיי זייער דר שראקן גווארן . אזי ווס באטייט
 דם . דר חתן איז צו גיגאנגן צום רב אום זאגט אים געמט
 מיט זיך די (שושבינים) אונטער פירערס אום קומט מיט מיר
 צריין אין איין באזונדער דער איה האב איה עפעס צו זאגן .
 דר רב האט באקד גוומן די אונטער פירערס אום זענען צריין
 גיגאנגן אין איין באזונדער דער . זאגט דר חתן איר זאקט וויסן
 אז איה האב עובר גווען אוף דעם רבים אן זאג גאר איה
 פון נישט שולדיג איה האב גאר פאר געסן . ער פל פנים ווייזט
 ער זיי די פנסה אום זאגט אז דא אין דר פנסה ווייזט איין

[illegible]

מעשה פראים

אח: האבן און נעמן צו קלשן. די ביקס אונדז יון. בקיצה
 צו האבן זיך צו רעם. דר האבן זאגט דעם סיקן. די פאמער
 אונד מוקר זאגן דעם סיקן. דר אכט און צו אר און זייער
 קינד. היינט און דר רענדאר שוין זיין פאמער. און די
 קרושין זענן בקעות זענן זיי גיט חל. דר רב האט דס דר
 הערש. זאגט אר צו דעם פאמער. נא היינט זעקסט סוף פאר
 איין מתוקן און השויה האט נהאלפן און הצדיק הקדוש האט פאר
 היט און אר זאגט גיט נקשל נוערן און עבירה בוא. איה ניב
 אייך דעם גרן נוס איר האט צו גזאגט אים. און קאמער
 לשמעלן אייך נאיעס אהופה בשירה רמול טוב. די פאמער
 אונד מוקר האבן גיט פיר ניקראקט אונד סוף טוב אונד מען
 האט גישמעלט איין הופה מיט דעם רבם פת יחידה אונד זיי
 זענן גווען נגידים ביו צייט זייער לעבן. השויה זאגט און
 איינז רחמנות האבן אונד זאגט תמיד אפ הימן און פיר זאלן
 חליקה גיט נקשל נוערן און מין שום עבירה. ובזכות זה
 נועם און אונד דר רומישער היסר ירה אונד אקע זינע שרי
 מלוכה נוסע הערצער האבן. אינ זאלן אונד נוסף מאן און
 ביאת נואר ארד בפתחה בומיני אמן סלה :

ענדע